

EGRELL

Institució per a l'Estudi, Gestió i Recuperació
dels Ecosistemes Lleidatans

www.egrell.org

**“COP 2003”
II CURSA ORNITOLÒGICA
A LA PLANA DE LLEIDA**

16 i 17 juny 2003

RESULTATS “II CURSA ORNITOLÒGICA A LA PLANA DE LLEIDA-COP'03”

EGRELL, la Institució per a l'Estudi, Gestió i Recuperació dels Ecosistemes Lleidatans (més informació a www.egrell.org), ha organitzat per segon any consecutiu la "**II Cursa Ornitològica a la Plana de Lleida (COP'03)**", que s'ha celebrat els dies 16-17 de maig de 2003.

Una “cursa ornitològica” es tracta d'una competició en la qual equips de 2-5 persones es dediquen a identificar visual i/o auditivament el major nombre possible d'espècies d'ocells, dins d'una àrea prèviament establerta i en un temps determinat. Aquest tipus de competicions, quan duren 24 hores, com és en aquest cas, també s'anomenen "maratons ornitològiques". Aquestes ténen una gran tradició a països anglosaxons, als EUA i altres països desenvolupats d'Europa, Amèrica,... països amb gran afecció a la Natura en general i l'ornitologia en particular, on arriben a ser tot un esdeveniment social.

El COP'03 s'ha disputat entre els dies 16-17 de maig (de les 19:00 h. del 16 a les 19:00 h. del 17, i per tant 24 hores). L'àrea prospectada ha estat la Plana de Lleida (la totalitat de les comarques del Segrià, la Noguera, les Garrigues, el Pla d'Urgell, l'Urgell i la Segarra). El punt d'inici i l'itinerari a seguir és lliurement escollit per cada grup. Ja que cada espècie d'ocell ocupa preferentment un hàbitat més o menys concret (zones humides, secans, boscos, conreus, muntanya, etc...), la classificació final de cada grup estarà determinada en funció de l'encert en el disseny d'aquest itinerari. Per tant, els grups amb un millor coneixement del territori i més experiència en la identificació dels ocells seràn els guanyadors.

No s'ha d'oblidar però, que a banda d'un evident caire competitiu d'aquest tipus d'activitats, el més important és gaudir d'un dia en plena Natura, sense generar impactes ambientals, juntament amb els autèntics protagonistes de la jornada, els ocells. Al capdavant el més important a nivell individual és, més que mai, participar i passar-s'ho bé. En aquest tipus de curses, tant el guanyador com el darrer s'ho passen igual de bé.

En el II COP'03 hi han participat una trentena d'ornitòlegs en 12 equips diferents, tan de les comarques de Lleida com vinguts d'arreu de Catalunya, amb alguns dels millors especialistes del país. En conjunt, s'han observat 159 espècies d'ocells, més que l'any 2002, en que s'en van detectar un total de 142. L'equip guanyador, “L'All i la Ceva”, format per Gerard Bota i Toni Nievas, han identificat un total de 129 espècies d'ocells, superant també el rècord de l'equip guanyador de l'anterior COP'02, amb 125 espècies.

Després de la cursa, tots els participants es van reunir per sopar conjuntament a St. Llorenç de Montgai. Al finalitzar, els guanyadors van rebre un premi patrocinat per Oryx, la botiga de l'amant de la Natura. Després es van sortejar entre els assistents 3 DVD's del magnífic audiovisual “Estepes i Secans, patrimoni de Ponent”, realitzat per EGRELL i Fundació Natura. A més, els equips de fora de les comarques de Lleida van ser obsequiats per EGRELL amb un premi especial, el llibre “Els Ocells de Ponent”, de Joan Estrada i amb il·lustracions de Daniel Olivera, i finalment, tots els ornitòlegs van rebre un record de la seva participació en la cursa.

CLASSIFICACIÓ II COP'03:

L'All i la Ceva: 129 espècies (Gerard Bota, Tonio Nievas). Rècord d'observació d'ocells en una cursa a la Plana de Lleida.

Lo Mestre i l'Aprenent: 99 sp. (Joan Estrada, Francesc Moncasí).

Brick Horta: 98 sp. (Cristina Sanchez, Ignasi Oliveras).

Los del Rostoll: 96 sp. (Francesc Pont, Jaume Bonfil, Roger Vila).

Els de la Selva: 88 sp. (Alfons Delgado, Berta Pintré, Quim Vilagran).

Los Merla Rock: 87 sp. (Eva Solanes, Enric Farré).

Pato de Goma: 82 sp. (Teresa Fuster, Carmelo Lopete, Antonio Westermeyer, Mar Ariza).

Les Cotorres: 70 sp. (Arnau Sebé, Marina Barquin).

Los de cal Arbonés: 62 sp. (Ricard Gutiérrez, Ariadna Gutiérrez, Elena Arbonés, Gerard Gutiérrez).

Los Cucaraxeros: 41 sp. (Pere Cortinas, Carles Solà).

Cigonya Coquito: 28 sp. (Merixell Centeno, Agustí Ruiz).

I ja fora de concurs, i no precisament dedicats a comptar ocells, sino a tasques divulgatives, "**Els Mass-Media**", amb 25 espècies (Eva Solanes, Pere Cortinas i Francesc Moncasí).

D'altra banda, el fet de que al llarg de tot un dia hi hagi una gran quantitat d'ornitòlegs d'alt nivell prospectant minuciosament tot un territori concret (el conjunt d'equips han recorregut uns 2500 km observant ocells per la Plana de Lleida), fa que es generin una gran quantitat de dades, que degudament analitzades i comparades amb altres ja conegudes, proporcionen una informació molt valuosa per conèixer millor l'estat de les poblacions i la distribució de les espècies d'ocells en l'àrea prospectada. Al ser els ocells, a més a més, uns bons bioindicadors de l'estat de conservació dels ecosistemes en els que viuen, podem arribar a interpretar les seves tendències poblacionals (estabilitat/increment/regressió/extinció...) com un reflexe de la qualitat dels seus hàbitats, i també de l'impacte de les activitats humanes sobre aquests. El llistat de les espècies observades és el següent:

LLISTAT D'ESPÈCIES OBSERVADES II COP'03:

Cabusset (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	Duc (<i>Bubo bubo</i>)
Cabussó emplomallat (<i>Podiceps cristatus</i>)	Mussol comú (<i>Athene noctua</i>)
Martinet menut (<i>Ixobrychus minutus</i>)	Gamarús (<i>Strix aluco</i>)
Martinet de nit (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	Mussol emigrant (<i>Asio flammeus</i>)
Martinet ros (<i>Ardeola ralloides</i>)	Mussol banyut (<i>Asio otus</i>)
Esplugabous (<i>Bubulcus ibis</i>)	Enganyapastors (<i>Caprimulgus europaeus</i>)
Martinet blanc (<i>Egretta garzetta</i>)	Siboc (<i>Caprimulgus ruficollis</i>)
Bernat pescaire (<i>Ardea cinerea</i>)	Falciot negre (<i>Apus apus</i>)
Agró roig (<i>Ardea purpurea</i>)	Ballester (<i>Tachymarptis melba</i>)
Cigonya blanca (<i>Ciconia ciconia</i>)	Blauet (<i>Alcedo atthis</i>)
Cigne mut (<i>Cygnus olor</i>)	Abellerol (<i>Merops apiaster</i>)
Ànec coll-verd (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Gaig blau (<i>Coracias garrulus</i>)
Aligot vesper (<i>Pernis apivorus</i>)	Puput (<i>Upupa epops</i>)
Esparver d'espatlles negres (<i>Elanus caeruleus</i>)	Colltort (<i>Jynx torquilla</i>)
Milà negre (<i>Milvus migrans</i>)	Picot verd (<i>Picus viridis</i>)
Voltor comú (<i>Gyps fulvus</i>)	Picot garser gros (<i>Dendrocopos major</i>)
Àguila marcenca (<i>Circus gallicus</i>)	Alosa becuda (<i>Chersophilus duponti</i>)
Arpella vulgar (<i>Circus aeruginosus</i>)	Calàndria (<i>Melanocorypha calandra</i>)
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)	Terrerola vulgar (<i>Calandrella brachydactyla</i>)
Esparver cendrós (<i>Circus pygargus</i>)	Terrerola rogenca (<i>Calandrella rufescens</i>)
Aligot comú (<i>Buteo buteo</i>)	Cogullada vulgar (<i>Galerida cristata</i>)
Àguila calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	Cogullada fosca (<i>Galerida theklae</i>)
Àguila cuabarrada (<i>Hieraaetus fasciatus</i>)	Cotoliu (<i>Lullula arborea</i>)
Àguila pescadora (<i>Pandion haliaetus</i>)	Alosa vulgar (<i>Alauda arvensis</i>)
Xoriguer petit (<i>Falco naumanni</i>)	Oreneta de ribera (<i>Riparia riparia</i>)
Xoriguer comú (<i>Falco tinnunculus</i>)	Roquerol (<i>Ptyonoprogne rupestris</i>)
Falcó cama-roig (<i>Falco vespertinus</i>)	Oreneta vulgar (<i>Hirundo rustica</i>)
Falcó mostatxut (<i>Falco subbuteo</i>)	Oreneta cua-rogenca (<i>Hirundo daurica</i>)
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)	Oreneta cuablanca (<i>Delichon urbica</i>)
Perdiu roja (<i>Alectoris rufa</i>)	Trobat (<i>Anthus campestris</i>)
Guatlla (<i>Coturnix coturnix</i>)	Cuereta groga (<i>Motacilla flava</i>)
Faisà (<i>Phasianus colchicus</i>)	Cuereta torrentera (<i>Motacilla cinerea</i>)
Rascló (<i>Rallus aquaticus</i>)	Cuereta blanca (<i>Motacilla alba</i>)
Polla d'aigua (<i>Gallinula chloropus</i>)	Cargolet (<i>Troglodytes troglodytes</i>)
Fotja vulgar (<i>Fulica atra</i>)	Pardal de bardissa (<i>Prunella modularis</i>)
Sisó (<i>Tetrax tetrax</i>)	Pit-roig (<i>Erithacus rubecula</i>)
Cames llargues (<i>Himantopus himantopus</i>)	Rossinyol (<i>Luscinia megarhynchos</i>)
Torlit (<i>Burhinus oedicephalus</i>)	Cotxa blava (<i>Luscinia svecica</i>)
Corriol petit (<i>Charadrius dubius</i>)	Cotxa fumada (<i>Phoenicurus ochruros</i>)
Corriol gros (<i>Charadrius hiaticula</i>)	Bitxac rogenca (<i>Saxicola rubetra</i>)
Territ menut (<i>Calidris minuta</i>)	Bitxac comú (<i>Saxicola torquata</i>)
Territ becllarg (<i>Calidris ferruginea</i>)	Còlit ros (<i>Oenanthe hispanica</i>)
Gamba roja vulgar (<i>Tringa totanus</i>)	Còlit negre (<i>Oenanthe leucura</i>)
Valona (<i>Tringa glareola</i>)	Merla roquera (<i>Monticola saxatilis</i>)
Xivitona vulgar (<i>Actitis hypoleucos</i>)	Merla blava (<i>Monticola solitarius</i>)
Gavina vulgar (<i>Larus ridibundus</i>)	Merla (<i>Turdus merula</i>)
Gavià argentat (<i>Larus cachinnans</i>)	Tord comú (<i>Turdus philomelos</i>)
Fumarell negre (<i>Chlidonias niger</i>)	Griva (<i>Turdus viscivorus</i>)
Ganga (<i>Pterocles alchata</i>)	Rossinyol bord (<i>Cettia cetti</i>)
Colom roquer (<i>Columba livia</i>)	Boscarla mostatxada (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)
Xixella (<i>Columba oenas</i>)	Boscarla de canyar (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)
Tudó (<i>Columba palumbus</i>)	Balquer (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)
Tórtora turca (<i>Streptopelia decaocto</i>)	Bosqueta vulgar (<i>Hippolais polyglotta</i>)
Tórtora vulgar (<i>Streptopelia turtur</i>)	Tallareta cuallarga (<i>Sylvia undata</i>)
Cotorra de Kramer (<i>Psittacula krameri</i>)	Tallarol de garriga (<i>Sylvia cantillans</i>)
Cotorreta de pit gris (<i>Myiopsitta monachus</i>)	Tallarol capnegre (<i>Sylvia melanocephala</i>)
Cucut reial (<i>Clamator glandarius</i>)	Tallarol emmascarat (<i>Sylvia hortensis</i>)
Cucut (<i>Cuculus canorus</i>)	Tallareta vulgar (<i>Sylvia communis</i>)
Òliba (<i>Tyto alba</i>)	Tallarol gros (<i>Sylvia borin</i>)
Xot (<i>Otus scops</i>)	Tallarol de casquet (<i>Sylvia atricapilla</i>)

Mosquiter pàl·lid (<i>Phylloscopus bonelli</i>)	Gralla de bec vermell (<i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i>)
Mosquiter comú (<i>Phylloscopus collybita</i>)	Gralla (<i>Corvus monedula</i>)
Mosquiter de passa (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	Cornella (<i>Corvus corone</i>)
Bruel (<i>Regulus ignicapillus</i>)	Corb (<i>Corvus corax</i>)
Papamosques gris (<i>Muscicapa striata</i>)	Estornell vulgar (<i>Sturnus vulgaris</i>)
Mallerenga cuallarga (<i>Aegithalos caudatus</i>)	Estornell negre (<i>Sturnus unicolor</i>)
Mallerenga emplomallada (<i>Parus cristatus</i>)	Pardal comú (<i>Passer domesticus</i>)
Mallerenga petita (<i>Parus ater</i>)	Pardal xarrec (<i>Passer montanus</i>)
Mallerenga blava (<i>Parus caeruleus</i>)	Pardal roquer (<i>Petronia petronia</i>)
Mallerenga carbonera (<i>Parus major</i>)	Pinsà comú (<i>Fringilla coelebs</i>)
Raspinell comú (<i>Certhia brachydactyla</i>)	Gafarró (<i>Serinus serinus</i>)
Teixidor (<i>Remiz pendulinus</i>)	Verdum (<i>Carduelis chloris</i>)
Oriol (<i>Oriolus oriolus</i>)	Cadenera (<i>Carduelis carduelis</i>)
Escorxador (<i>Lanius collurio</i>)	Passerell comú (<i>Carduelis cannabina</i>)
Trenca (<i>Lanius minor</i>)	Gratapalles (<i>Emberiza cirulus</i>)
Botxí (<i>Lanius meridionalis</i>)	Sit negre (<i>Emberiza cia</i>)
Capsigrany (<i>Lanius senator</i>)	Hortolà (<i>Emberiza hortulana</i>)
Gaig (<i>Garrulus glandarius</i>)	Repicalons (<i>Emberiza schoeniclus</i>)
Garsa (<i>Pica pica</i>)	Cruixidell (<i>Miliaria calandra</i>)
Gralla de bec groc (<i>Pyrhocorax graculus</i>)	

De les dades generades, com a més interessants cal destacar la observació de l'esparver d'espatlles negres (*Elanus caeruleus*), en època i ambient adients per la cria, que per tant deixa oberta la possibilitat de que aquesta espècie, tan rara a Catalunya, continuï nidificant a la Plana de Lleida, si bé de forma molt escassa, puntual i probablement irregular, desde la ja coneguda i "sonada" primera nidificació constatada a Catalunya d'aquesta espècie els anys 1998 i 99, precisament també a la Plana de Lleida. Altres espècies rares o excepcionals a la Plana de Lleida, si més no com a reproductores, i detectades com a tal en aquest "II COP'03" han estat el mussol emigrant (*Asio flammeus*), primer cop que es localitza nidificant desde l'any 1993, i l'arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*), nidificant esporàdic a la Plana. També es va detectar un possible nou nucli reproductor per al martinet ros (*Ardeola ralloides*). Entre les absències més destacades, s'han d'esmentar que la xurra (*Pterocles orientalis*) no va ser detectada per cap grup, fet que demostra la dificultat per localitzar-la i la seva delicada situació, i que només un grup va detectar a l'alosa becuda (*Chersophilus duponti*), evidenment a la Timoneda d'Alfés, evidenciant la davallada poblacional que pateix la espècie i la urgent necessitat de protegir integralment la Timoneda, per establir mesures de gestió correcta del seu hàbitat. Malauradament, les intencions de l'Administració catalana de convertir en breu la Timoneda d'Alfés en l'aeroport de Lleida, en lloc de buscar un emplaçament alternatiu i sense impacte ambiental per aquest projecte aeronàutic, molt provablement durà a la espècie a la extinció a Catalunya.

La Plana de Lleida ofereix múltiples atractius per als amants de la Natura, per aixó es tracta d'un lloc ideal per fer una cursa ornitològica, i aixó ha atret a molts equips d'arreu de Catalunya, molt de fora de les comarques lleidatanes. Els millors llocs desde el punt de vista ornitològic, i que han estat visitats per tots els equips participants, són la Timoneda d'Alfés, únic lloc de Catalunya on es troba l'alosa becuda, i on s'alimenta també més del 30% de la població ibèrica de trenca (*Lanius minor*). Es tracta amb tota seguretat de l'espai més important i singular de Catalunya respecte a la seva biodiversitat. La resta de secans lleidatans (Mas de Melons, entre altres) han estat un dels principals atractius,

ja que en aquests ecosistemes pràcticament és l'únic lloc de Catalunya on hi viu el xoriguer petit (*Falco naumanni*), de moment la única espècie d'ocell catalana amenaçada d'extinció a nivell mundial, i fins a 18 espècies més protegides per la Unió Europea com el sisó (*Tetrax tetrax*), la xurra (ortega), la ganga (ganga), l'esparver cendrós (*Circus pygargus*), entre altres. Les zones humides com rius (Segre, Aiguabarreig...) i embassaments (Utxesa, St. Llorenç de Montgai...) acullen altres espècies interessants, com l'arpella (*Circus aeruginosus*), que a Lleida té el principal nucli reproductor a Catalunya, o tan atractives com el cabussò emplomallat (*Podiceps cristatus*), etc... Altres llocs d'interés són les serres (Montsec, Montroig, etc...) on hi trobem diferents rapinyaires com el duc (*Bubo bubo*), falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), etc... i els boscos de ribera i boscos de pins i roures perimetrals de la Plana, on hi viuen diferents espècies forestals com el raspinel·l (*Certhia brachydactyla*), les mallerengues (*Parus sp.*), etc... Finalment, les àrees conreades i fins i tot les urbanes també ténen la seva importància desde el punt de vista ornitològic, i així pex: la Catedral de Lleida acull la major colònia de cigonyes (*Ciconia ciconia*) de Catalunya en un edifici, i una de les més grans d'oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) de la península Ibèrica.

Per trobar més informació, així com els resultats del COP'02, cal visitar el web d'EGRELL www.egrell.org , entitat organitzadora.

Texte: Francesc Moncasí
Fotografies: Eva Solanes, Francesc Moncasí, Jordi Bas i Fèlix Fernández
(Fons Documental d'EGRELL)

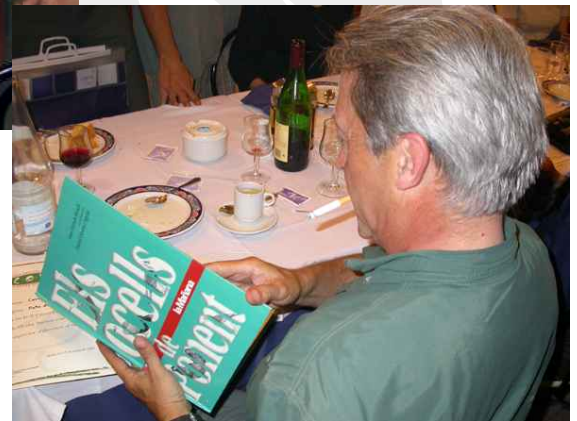
Fotografia de grup de part dels ornitòlegs participants un cop finalitzada la maratò ornitològica, al Camping-Restaurant "La Noguera", a Sant Llorenç de Montgai. Va ser tot un èxit de participació.

Moment de l'entrega per part d'EGRELL, entitat organitzadora del COP'03, dels premis al primer grup classificat, "L'All i la Ceva" (Gerard Bota, Toni Nievas), que van guanyar amb 129 espècies d'ocells identificades.

Moment de l'entrega, del premi consolació, a l'últim grup classificat, "Los Cucaraxeros" (Pere Cortinas, Carles Solà), amb 41 espècies d'ocells identificades.

Els equips de fora de les comarques de Lleida van ser obsequiats per EGRELL amb un premi especial, el llibre "Els Ocells de Ponent", de Joan Estrada i amb il·lustracions de Daniel Olivera.

Sorteig entre els assistents de 3 DVD's del magnífic audiovisual "Estepes i Secans, patrimoni de Ponent", realitzat per EGRELL i Fundació Natura.

Aqui tenim una petita mostra d'ocells observats durant la marató ornitològica:

Gaig blau
(*Coracias garrulus*)

Siboc
(*Caprimulgus ruficollis*)

Sisó (*Tetrax tetrax*)

Bitxac rogenic
(*Saxicola rubetra*)

Griva (*Turdus viscivorus*)

Sit negre
(*Emberiza cia*)

